

**“СУЧАСНА ВИЩА ОСВІТА:
ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ
НЕВИЗНАЧЕНОСТІ”**

МАТЕРІАЛИ

**І МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(5-6 жовтня 2023 р.)

Запоріжжя – Мелітополь – Київ

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені
академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України
Лодзинський Університет (м. Лодзь, Польща)
Шуменський університет «Єпископ Костянтин Преславський»
(м. Шумен, Болгарія)
Eötvös Loránd Університет (м. Будапешт, Угорщина)
Бельцький державний університет імені Алеку Руссо (м. Бельці, Молдова)
Університет Західної Флориди (м. Пенсакола, США)
Сучавський університет імені Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)
Європейський університет (м. Тбілісі, Грузія)
Ардаханський університет (м. Ардахан, Туреччина)
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Національний авіаційний університет
ГО «Прогресильні»
Громадська спілка «Освіторія»
Студія онлайн-освіти EdEra

05-06 жовтня 2023 р.

**I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«СУЧАСНА ВИЩА ОСВІТА: ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ»,
присвячена 100-річчю МДПУ імені Богдана Хмельницького**

October 05-06, 2023

**THE 1ST INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
“MODERN HIGHER EDUCATION: ACHIEVEMENTS, CHALLENGES AND
PROSPECTS OF DEVELOPMENT IN CONDITIONS OF UNCERTAINTY”, dedicated
to the 100th anniversary of Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical
University**

Запоріжжя – Мелітополь – Київ, 2023

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

Осадча К., Марчук М. Аналіз змісту курсів тематики візуального програмування в Норвезькому університеті науки і технологій..... 272

ЗМІЦНЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

<i>Алексєенко А.</i> Формування провідних європейських цінностей в учнів старших класів на уроках англійської мови.....	276
<i>Арабаджи О., Арсененко І., Донець І., Донченко Л, Левада О.</i> Третя місія МДПУ імені Богдана Хмельницького в полікультурному просторі Мелітопольщини: виклики та перспективи.....	277
<i>Афанасьєва Л., Глинська Л.</i> З досвіду роботи кафедри соціології та філософії МДПУ імені Богдана Хмельницького щодо створення пілотних проєктів у різних соціокультурних сферах.....	281
<i>Біляєва А.</i> Зміцнення європейських цінностей через освіту.....	286
<i>Гончар Н.</i> Провідні цінності ЄС як освітній орієнтир.....	290
<i>Гостіщева Н., Харченко Т.</i> Критичне мислення як засіб формування європейських ціннісних орієнтацій у процесі навчання англійської мови.....	291
<i>Губко В.</i> Цінності європейської цивілізації в розрізі вивчення англійської мови.....	296
<i>Жевнерюк Т.</i> Суспільний запит на зміцнення спільних європейських цінностей в українській освіті.....	298
<i>Зіненко Н.</i> Використання інструментів автоматизованого перекладу в навчанні майбутніх перекладачів.....	300
<i>Зінченко А.</i> Використання ціннісно-орієнтованих текстів у навчанні англійської мови учнів старших класів ЗЗСО.....	302
<i>Іващенко О.</i> Фізичне виховання в закладах вищої освіти в рамках європейської інтеграції.....	305
<i>Калашникова Т.</i> Викладання англійської мови як засіб формування ціннісних орієнтацій у студентів технічних ЗВО в умовах євроінтеграційних процесів.....	308
<i>Калужська Л.</i> Англійська як мова вищої освіти.....	310
<i>Карнауха С.</i> Реалізація цінностей Європейського союзу в освітньому просторі України.....	312
<i>Кучерак І.</i> Відображення ключових європейських цінностей в англомовній інклюзивній літературі.....	314
<i>Левіна Л.</i> Основні цінності, які прививають в системі освіти Німеччини... ..	316
<i>Лушня Д.</i> Цінності та принципи ЄС в освіті: педагогічний контекст.....	318
<i>Маслова А., Гончарова О.</i> Реалізація цінностей ЄС в освітньому просторі педагогічного закладу вищої освіти.....	321

УДК 378.013.32:316.485.26(062.552)
Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 3 від 31.10.2023 р.)

Редакційна колегія:

Фалько Н. М. – кандидат психологічних наук, доцент;
Коноваленко Т. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Глебова Н.І. – доктор соціологічних наук, професор;
Полякова Л.І. – кандидат історичних наук, доцент;
Сіроштан Т. В. – кандидат філологічних наук, доцент;
Муртазієв Е.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Подорожний С.М. – кандидат біологічних наук, доцент;
Гузь Н.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (Запоріжжя – Мелітополь – Київ, 05–06 жовтня 2023 р.). Запоріжжя: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2023. 370 с

У збірнику оприлюднено матеріали учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності», присвячена 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, яка відбулася у змішаному форматі 05–06 жовтня 2023 р.

Збірник призначено для наукових працівників, студентів, аспірантів, викладачів закладів освіти різних рівнів.

У матеріалах конференції збережено орфографію та пунктуацію авторів. За достовірність та оригінальність матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 378.013.32:316.485.26(062.552)

© Авторський колектив, 2023

3. Ciornei, S. I., & Dina, T. A. . Authentic Texts in Teaching English. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2015. 274–279. URL: https://www.researchgate.net/publication/277947988_Authentic_Texts_in_Teaching_English (дата звернення: 25.09.2023).

Олена Іващенко

Дніпровський державний
аграрно-економічний університет

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сьогодні глобалізація глибоко проникла в освітню сферу, сприяючи інтеграції національних освітніх систем. Розвиток вищої освіти України на початку ХХІ століття орієнтоване на реалізацію положень Болонської декларації, яка сприятиме входженню України до країн Європейського співтовариства. Цей процес спрямований на розширення доступу до європейської освіти і, отже, підвищення його конкурентоспроможності. Все це відбувається в рамках Болонської декларації [3]. Таким чином, на цьому етапі європейська інтеграція виходить за рамки політики та економіки та вторгається в освітню сферу, дедалі більше сприяючи формуванню європейської ідентичності. У світлі вищевикладеного актуальним є дослідження сучасних концепцій фізичного виховання в країнах Європи, так як зростанням цивілізації соціальне та особистісне значення фізичної культури збільшується як природний засіб профілактики негативного впливу індустріального та постіндустріального суспільства на фізичний та духовний стан людини [1].

Характерними особливостями освітньої політики європейських країн у ХХІ ст. в напрямі розвитку шкільного фізичного виховання та спорту є визнання загального права всіх дітей на забезпечення потреби в русі через заняття фізичною культурою. Крім того, нормативно-правова база сучасних держав виокремила та обґрунтувала статус фізичного виховання як обов'язкового предмета шкільної навчальної програми, визнала спрямування освітнього процесу на збереження та зміцнення здоров'я, активізацію рухової діяльності, досягнення загального розвитку і безпеки життєдіяльності. У документах визначено спорт, як чинник сталого розвитку суспільства, його роль у формуванні сучасного молодого покоління, і в цьому контексті наголошено на потенціали фізкультурної освіти для формування соціальних навичок учнів, необхідності розширення співробітництва між школами, спортивними клубами та федераціями.

Усі європейські країни визнають важливість занять фізичною культурою. Ця дисципліна знаходиться на центральних позиціях у навчальних планах для всіх без винятків загальноосвітніх шкіл, коледжів, університетів. У більшості країн Західної Європи цілі та завдання фізичного виховання здобувачів освіти формуються на державному (Бельгія, Італія, Люксембург, Португалія, Франція), регіональному (Німеччина, Іспанія, Швейцарія) або на місцевому рівнях. Проте за всіх цих підходів у країнах Європейського співтовариства (ЄС), Швейцарії, Австрії та скандинавських країнах пріоритетним є індивідуальність здобувача освіти, його соціальний розвиток, спортивна та соціальна взаємодія, а саме фізичне виховання розглядається як важлива, нічим незамінна частина загального виховання. Відзначається визначальна роль руху, ігор та спорту у загальному розвитку дітей та молоді [2].

Зазначається, що особистість слід не лише навчати різним руховим діям, надавати йому широкі можливості для занять іграми та спортом, а й готувати до подолання виняткових життєвих (екстремальних) ситуацій.

У зв'язку з інтеграцією України до європейського освітнього простору, певні питання, пов'язані з організацією навчального процесу у закладах вищої освіти України набувають ще більшої актуальності та потребують деяких уточнень. Передусім виникає питання про місце та обсяг викладання навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у національній системі освіти. Ураховуючи, що в університетах європейських країн немає ні кафедр фізичного виховання, ні обов'язкових занять з фізичного виховання, студенти університету мають можливість займатися в спортивних секціях або індивідуально та самостійно вибирають навчальний матеріал для вивчення, тим самим набираючи залікові кредитні бали. Спортивні секції не є стандартними, а визначаються за побажаннями та захопленнями здобувачів вищої освіти. Проте найголовніше те, що в більшості європейських навчальних закладах кожен здобувач після закінчення університету отримує додаток до диплому (паспорт здоров'я), в якому відображено «реальну картину» стану здоров'я і рівня підготовленості конкретного здобувача освіти, що значно підвищує мотиваційні стимули здобувачів до регулярних занять у спортивних секціях в університеті та дотримання правил здорового способу життя [4].

Однією з причин занепаду масової фізичної культури в Україні є зниження мотиваційної складової. Інтерес до занять з фізичного виховання значно знизився у зв'язку з порушенням системності навчального процесу, недосконалого змісту програмних вимог відповідно до проблем повсякденного динамічного життя.

Таким чином, потрібно переорієнтувати ставлення до фізичного виховання, щоб проблема здоров'я, дотримання здорового способу життя молодого покоління розглядалася як пріоритетний напрямок розвитку системи освіти. Проблема набуває ще більшої актуальності, якщо звернути увагу на те, що останніми роками

у зв'язку з інтеграцією України до європейського освітнього простору, певні питання, пов'язані з організацією навчального процесу у закладах вищої освіти України, потребують деяких уточнень. Зважаючи на ці особливості, деякі університети України вирішили або скорочувати навчальні години на фізичне виховання в навчальних планах, або переводити навчальний предмет на курс за вибором здобувачів. Ми вважаємо таку практику помилковою, тому що не можна, з одного боку, звертати увагу на відсутність навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у навчальних планах західноєвропейських університетів, а з другого – не помічати відсутність сучасної спортивної бази у кращих вітчизняних університетів, яка в десятки разів поступається наявним спортивним базам у західноєвропейських університетах та майже відсутнє фінансування фізичного виховання та спорту. Відсутність цільового фінансування реформ, є основною перешкодою на шляху інтеграції в європейську освіту. Витрати на систему освіти в Україні значно уступають витратам у провідних європейських країнах. Державні витрати на вищу школу зменшилися в Україні до 50 відсотків, при цьому плата за навчання займає в них 55 відсотків. У таких країнах, як Голландія, частка держави у фінансуванні університетів становить – 90 відсотків, у Німеччині - 95. При цьому частка плати за навчання в вузі у всіх країнах значно нижче, ніж в Україні: в Англії – 12 відсотків, у Німеччині, Фінляндії, Швеції студенти взагалі не платять за навчання.

Реформи, що впроваджуються в зарубіжних країнах, сприяють розвитку різнотипних закладів освіти і різнобічних напрямів підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту. Для втілення досвіду європейських країн в Україні, необхідно враховувати ментальність, умови, час і завдання, що стоять перед закладами вищої освіти нашої країни.

Таким чином, у зв'язку з реформуванням національної системи освіти в загальноєвропейську, навчальна дисципліна «Фізичне виховання» має набути значних змін. Слід ураховувати, що перебудовувати навчальну дисципліну потрібно поступово та дуже виважено.

ЛІТЕРАТУРА

1. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / М. З. Згуровський – К.: Вид-во НТУУ «КПІ», 2006. – 544 с..

2. Гринченко І.Б. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання: досвід європейських країн. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: зб.наук.праць / за заг.ред. проф. В.І. Євдокімова і проф. О.М. Микитюка ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г.С.Сковороди. – Харків : ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2014. – С. 39 - 50.

3. European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. Physical Education and Sport at School in Europe. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013. <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>.

4. EACEA/Eurydice, 2011. The structure of the European education systems 2011/12: schematic diagrams. Brussels: Eurydice.

Тетяна Калашникова
Донбаська національна
академія будівництва і
архітектури

ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У СТУДЕНТІВ ЗВО В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Трансформаційні процеси, які з космічною швидкістю наразі відбуваються в системі освіти України, впевнено наближають її до всебічної модернізації, необхідної для проходження необхідних євроінтеграційних процесів. Сучасні трансформаційні процеси в Україні, необхідні для її ефективною модернізації та швидкої євроінтеграції, мають вплив фактично на всі сфери життєдіяльності людини.

Суспільно-політична, економічна та геополітична ситуація, зумовлена відкритою військовою агресією російської федерації проти України вимагає від кожного критичного самоаналізу та коригування особистих ціннісних орієнтацій. Найбільший вплив такі зміни мають на чутливу студентську молодь, дозволяючи їй активніше прилаштовуватися до нового та вбудовувати його в свою картину світу. Отже, вплив системи європейських цінностей на студентів як на нову генерацію розбудовників проєвропейської української державності та економіки є нецінімими.

Зрозуміти сутність європейських цінностей можна, відштовхуючись від положень «Хартії фундаментальних прав Європейського Союзу», котра була прийнята 7 грудня 2000 р. (м. Ніцца). Прийняття цього документу було викликане необхідністю визначити спільні цінності нового політичного утворення (Європейського Союзу) й гарантувати основні права його громадян.

Європейські цінності (такі як цінність самореалізації, особистої свободи, солідарності, толерантності, верховенства права тощо), які задекларованими в основних нормативно-правових документах як окремих європейських держав, так і їхніх об'єднань, щоденно знаходять відгук у процесах української законотворчості та проведення реформ.